

Smaakmakend Veghel

Een Unieke Mix
van Stedelijke Kwaliteit en Dorpse Waarden

Deel A
Visie 2030

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	3
1. Toekomstvisie en ontwikkelstrategie	4
2. Profiel Veghel	6
3. Veghel in dynamisch perspectief	11
4. Veghel blijft smaakmakend	14
Afkortingen en begrippen	26
Bijlage: Demografische ontwikkelingen Veghel	28

VOORWOORD

“De gemeente Veghel staat op een kruispunt, waar willen we met ons allen naar toe groeien?”. Dat was de uitnodiging eind 2006 in het kader van het ‘stadsvisie’ traject, aan alle inwoners, ondernemers en het maatschappelijke middenveld, om mee te denken over de ontwikkeling en inrichting van hun gemeente.

Smaakmakend Veghel en de ontwikkelstrategie zijn het resultaat van dit interactieve proces en worden het beleidskader van de gemeente. Elke beleidsnota, elk project zal worden getoetst aan visie en ontwikkelstrategie. Dit gaat alleen lukken als visie en ontwikkelstrategie goed worden verankerd.

Tijdens het formuleren van de visie en de ontwikkelstrategie is vooral een *bottom-up* proces gevolgd. De visie is voor een belangrijk deel het resultaat van interviews, interactieve bijeenkomsten met inwoners, belanghebbenden, instellingen en bedrijfsleven en werkconferenties met beleidsmedewerkers van de gemeente Veghel. Daarbij is dankbaar gebruik gemaakt van inzichten en uitgangspunten uit het bestaande beleid. Vanzelfsprekend hebben raad en college zelf ook inhoudelijk richting gegeven tijdens werkconferenties, zich daarbij baserend op het bestuursakkoord 2006 - 2010.

De verankering van visie en ontwikkelstrategie is vooral een *top-down* proces. De drie strategische programma's zijn het harde toetsingskader waarbinnen beleidsplannen, projecten en activiteiten moeten passen. De drie programma's geven ruimte om accenten te kunnen leggen en projecten en activiteiten op elkaar af te stemmen.

Afstemming tussen de visie, de drie strategische programma's en de beleidsplannen is een continu proces. Daarbij is altijd ruimte voor bijstelling. De wereld en ook Veghel staan niet stil. Er komen ongetwijfeld nieuwe trends in zicht. Monitoren van trends die voor de wensbeelden van Veghel van strategisch belang zijn, is nodig om te bezien of de visie en het beleid moeten worden bijgesteld. Alleen zo blijft *Smaakmakend Veghel* het strategisch referentiekader voor de ontwikkeling van Veghel.

A. Frankfort, Burgemeester

1. TOEKOMSTVISIE EN ONTWIKKELSTRATEGIE

In dit hoofdstuk worden nut en noodzaak van een Veghelse toekomstvisie en ontwikkelstrategie toegelicht.

KOERS BEPALEN: VISIE EN ONTWIKKELSTRATEGIE

Het gemeentebestuur van Veghel heeft aan het Bestuursakkoord 2006 – 2010 het motto *Samen werken aan kwaliteit* meegegeven. Samen met gemeenteraad, bedrijfsleven, maatschappelijke instellingen en verenigingen én bovenal samen met onze inwoners.

Het bestuursakkoord zet de ambities voor de periode tot 2010 uiteen. Gemeenteraad en college vinden het echter belangrijk nu al over de horizon van 2010 heen te kijken. Regeren is immers verder vooruitzien dan alleen tot 2010. Veghel wil haar beleid laten richten door een aansprekende *Toekomstvisie*. Onder de toekomstvisie verstaan we een ambitieus en gezamenlijk beeld van wat en wie Veghel wil zijn in 2030. Hoe kijken we aan tegen de eigenheid van de afzonderlijke kerkdorpen en de kern Veghel? Waar liggen mogelijkheden om de kwaliteiten van de kernen te versterken?

Op basis van de wensbeelden kunnen we met elkaar bepalen welke thema's en vraagstukken het gemeentebestuur samen met zijn maatschappelijke partners de komende jaren zal moeten oppakken en uitwerken. De thema's en vraagstukken krijgen een plaats in de *Ontwikkelstrategie*.

DE TOEKOMST IS NIET MAAKBAAR

Wie had dertig jaar geleden kunnen denken dat mobiele telefoon, computer en internet zo diep zouden gaan ingrijpen op het dagelijkse bestaan, maar ook op de wijze waarop we ons organiseren in bedrijven en instellingen? Toen hadden we het over schaalvergroting van onderwijs- en zorgvoorzieningen. Wie had dertig jaar geleden kunnen voorspellen dat de mondialisering van de economie de vaart en vorm zou krijgen die ze nu heeft gekregen, met permanente migratie- en immigratiestromen en met permanente verschuiving van kapitaal en arbeid over de aardbol? Wie had dertig jaar geleden kunnen voorspellen dat de politieke werkelijkheid in Nederland mede zou worden bepaald door de val van de muur (in 1989), door de radicalisering van de samenleving en door politieke gewelddadigheden?

De toekomst is, zo blijkt uit deze voorbeelden, niet maakbaar. En toch is het zinvol te werken met en vanuit een toekomstvisie. We noemen drie redenen.

Ten eerste. De toekomst is niet maakbaar, maar wel beïnvloedbaar. Er zijn mogelijkheden om actief in te spelen op trends en ontwikkelingen, door bestuurlijke actie te ondernemen of er juist van af te zien. Demografische ontwikkelingen laten zich bijvoorbeeld redelijk goed voorspellen. Uit deze ontwikkelingen is af te leiden wat het gemeentebestuur moet doen om de bestaande inwonersaantallen te consolideren dan wel te laten toenemen. Ook kan het bestuur inspelen op het feit dat onze economie er anders uit gaat zien als gevolg van de verdere informatisering van onze samenleving. Bijvoorbeeld door te kiezen voor een aanpak gericht op het aantrekken van alternatieve bedrijvigheid, overigens zonder dat de bestaande, meer traditionele bedrijvigheid uit het oog wordt verloren.

Ten tweede. Lang niet alles verandert onder invloed van nieuwe ontwikkelingen en trends. Verdraagzaamheid, ruimte voor elkaars overtuiging, eigenzinnigheid, arbeidsethos, bedrijvigheid en ondernemerschap, zorg en gemeenschapszin zijn relatief tijdloze waarden waarop Veghelaren zich willen laten voorstaan. De vormgeving van deze waarden zal onder invloed van nieuwe mogelijkheden uiteraard wel veranderen. Het leven in gezins- en familieverband verandert. Dat geldt ook voor de betekenis van kernen, buurten en wijken in een grotere netwerkachtige samenleving die de grenzen van Veghel ver overschrijdt. Sociale veiligheid blijft een belangrijke kwestie.

Ten derde. De gemeente positioneert zich met een aansprekende toekomstvisie als een interessantere partner voor andere overheden, bedrijven en maatschappelijke instellingen. Ook zij zijn immers bezig met hun toekomst. Visiegerichte samenwerking biedt perspectief op een georkestreerde bestuurlijke en maatschappelijke aanpak van brandende kwesties.

GEMEENTE KAN EIGEN KEUZEN MAKEN

De toekomst is niet maakbaar, omdat we hem niet kennen. De toekomst is, gezien van het perspectief van het gemeentebestuur, evenmin maakbaar omdat haar beleidsruimte begrensd is. Op menig beleidsterrein begrenzen wetgeving, beleid en niet in de laatste plaats schaarse financiën de gemeentelijke speelruimte. Daar staat tegenover dat de gemeente op sommige beleidsgebieden volop keuzevrijheid heeft. Bijvoorbeeld op gebieden als sport- en culturele voorzieningen, de inrichting van de openbare ruimte, de woningbouw- en bedrijfsruimteprogrammering en de acquisitie van bedrijven. Een aansprekende toekomstvisie helpt om de beleidsruimte die we wel hebben goed te benutten. En met goed bedoelen we hier: in het belang van inwoners, instellingen en bedrijven. Veghel wil immers onderscheidend en daarmee complementair zijn naar Uden en andere omliggende gemeenten. Verschillen helpen in de regel goed om de samenwerking met de collega-gemeenten productief te laten zijn. Veghel wil *smaakmakend* blijven!

2. PROFIEL VEGHEL

Zonder verleden en heden geen toekomst! In dit hoofdstuk wordt er vanuit historisch perspectief gekeken naar de gemeente Veghel, haar ontwikkeling, haar huidige profiel, haar vraagstukken. Daarnaast worden de ambities van de wat grotere burens geschetst. Wat betekent dit voor Veghel, de onderlinge samenwerking en de wens zich te onderscheiden? Veghel is en wil smaakmakend blijven!

VEGHEL: EEN VERZAMELING VAN DORPEN EN KERNEN

De totale gemeente Veghel heeft op dit moment zo'n 36.950¹ inwoners. Oorspronkelijk had Veghel drie kerkdorpen: Eerde, Zijtaart en Mariaheide. In 1994 werd de gemeente Erp, bestaande uit de dorpen Erp, Boerdonk en Keldonk, ondergebracht bij de gemeente Veghel.

Eerde ligt ten opzichte van de rest van de gemeente aan de andere kant van de A50 en heeft op dit moment ca. 1.500 inwoners. Eerde is van oorsprong een kampennederzetting, bestaande uit een bebouwingslint in de vorm van een lus (krans van boerderijen). De binnenzijde van de lus is relatief weinig bebouwd en wordt doorsneden door de provinciale weg. Het is een jong dorp. Recente dorpsuitbreidingen (< 50 jaar) liggen aan de zuidwestkant. Toekomstige uitbreidingen zouden aan de noordzijde van de lus kunnen plaatsvinden.

Mariaheide ligt tussen Uden en Veghel en telt ca. 1.600 inwoners. Mariaheide is een achttiende-eeuws heidekrakersgehucht dat tot 1900 niet meer dan een bebouwingslint met verspreide boerderijen langs de weg Uden-Veghel was. Met de komst van de kerk in 1907 breidt het dorp zich uit en werd Mariaheide een parochie. De verkeersfunctie van de verbindingsweg, dwars door Mariaheide, tussen Uden en Veghel en in groter verband tussen Eindhoven en Nijmegen zorgde vanaf 1980 voor veel overlast. Door de komst van de A50 werd Mariaheide weer een echt dorp.

Zijtaart met op het moment ca. 1.500 inwoners lag oorspronkelijk op een oeverwal langs de Aa. Zijtaart is ontstaan uit een kleine concentratie van boerderijen. Het was een heidenederzetting. Na de bouw van de kerk en een klooster (1872) groeide het dorp vooral uit in de omgeving van de kerk. Het dorp ligt aan de zuidkant van de Zuid-Willemsvaart en in het noorden gaat Zijtaart geleidelijk over in de voormalige heidenederzetting. Zijtaart is een authentiek, creatief en kunstzinnig dorp.

Erp is met zijn ca. 4.000 inwoners het grootste kerkdorp. Erp is ontstaan rond twee oversteekplaatsen in de Aa. De basis van Erp wordt gevormd door een kerk, met van daaruit uitgewaaierde lintbebouwing. Later is de ruimte tussen de linten ingevuld met kleinschalige woonbuurten. Het zuidelijk deel van Erp bestaat voor een groot deel uit industrieterrein met een paar grote bedrijven. Erp is een prachtig dorp maar enigszins uit

---

¹ Bron CBS: Gemeente op Maat, ultimo 1 januari 2005

zijn voegen gegroeid. Grote uitbreidingen van het bedrijventerrein zijn dan ook niet echt gewenst temeer daar de huidige ontsluitingsstructuur dwars door het prachtige dorp voert en de leefbaarheid ernstig verstoord. Erp wordt omringd door bosgebieden en fietsknooppunten. Dressuurrijdster Ankie van Grunsven is er geboren en getogen en behoort tot de trots van Veghel.

Boerdonk is een oude nederzetting, bestaande uit een aantal bebouwingslinten met daartussen open ruimten. Het dorp is sinds 1.850 nauwelijks gegroeid en telt zo'n 800 inwoners. Boerdonk is een prachtig ingericht dorp, onder andere gekend om zijn gemeenschapszin. Toekomstige uitbreidingen zijn nodig om een aantal voorzieningen in stand te kunnen houden. Dit kan op beperkte schaal door groei van de linten in westelijke richting. De open ruimten tussen de linten moeten bewaard blijven.

Keldonk komt in 1848 voor het eerst in de boeken als gehucht in de Meierij van 's-Hertogenbosch. Door de komst van de Zuid-Willemsvaart wordt er meer handel gedreven, waardoor Keldonk langzaam begint te groeien. Het huidige Keldonk is een langgerekt dorp en bestaat uit een bebouwingslint met daaraan gekoppeld een aantal kleine bebouwingsvlekken. Keldonk is authentiek gerenoveerd en heeft ca. 1.050 inwoners .

De kern Veghel is met ruim 25.000 inwoners veruit de grootste kern binnen de gemeente Veghel. Veghel is ontstaan bij een oude rivierovergang over de Aa, vlakbij kasteel Frisselstein. Het dorp groeide vanuit het centrum in de vorm van bebouwingslinten langs de invalswegen. Er ontstond een kern aan de oostzijde van de Aa. Met de aanleg van de Zuid-Willemsvaart (1822-1826) met de insteekhaven tot in de kom van Veghel, gecombineerd met een tram- en spoorverbinding werd Veghel een aantrekkelijke vestigingsplaats voor bedrijven aan de westkant van Veghel. Hierdoor ontstond de voor Veghel karakteristieke tweedeling tussen wonen en werken aan weerszijden van de Aa. Met de vestiging van de NCB in 1914 ontstond het eerste industrieterrein. Door de aanleg van de industriehaven (1964), de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen en uiteindelijk de aanleg van de A50 ontwikkelde Veghel zich tot een gemeente met een meer dan bovenregionale bedrijvigheid en werkgelegenheid. Onevenwichtigheid tussen de toename van het aantal arbeidsplaatsen en de toename van de woningvoorraad zorgde ervoor dat mensen die zich vanwege hun werk in Veghel wilden vestigen noodgedwongen moesten uitwijken naar omliggende gemeenten. Hierdoor ontstond de pendel, een verschijnsel dat tot op heden een van de kenmerken van de Veghelse werkgelegenheidsstructuur is. Mede daardoor heeft Veghel het imago werkstad gekregen.

Naast de economische ontwikkelingen hebben ook sociale ontwikkelingen in de 19^e eeuw Veghel gemaakt tot wat het nu is. Na het herstel van de bisschoppelijke dynastie in 1853 ontstond een "katholiek complex" bestaande uit de Sint Lambertuskerk, een congregatiekapel, het klooster van de Zusters Franciscanessen, het Bernadinusgasthuis met kloosterkerk, een kerkhof en een kloostertuin. De Franciscanessen stonden met hun gasthuis aan de bron van het ontstaan van het St. Jozef ziekenhuis maar ze stonden met de stichting van de R.K. Kweekschool ook aan de bron van het ontstaan van de tegenwoordige PABO van de Fontys Hogescholen.

HET HUIDIGE PROFIEL VAN VEGHEL: WERKSTAD

Het Veghel van vandaag is een welvarende gemeente. De materiële welvaart is de laatste 50 jaar verdrievoudigd. Veghel kent geen grote problemen op het gebied van openbare orde en veiligheid. Er is een grote verscheidenheid aan voorzieningen en er worden steeds meer 'zorg op maat' diensten aangeboden. Het verdwijnen van het ziekenhuis naar Uden wordt betreurd maar blijft daarmee wel behouden voor de Stedelijke Regio Uden/Veghel en de te overbruggen afstand vormt immers geen groot probleem. Op onderwijsgebied vervult Veghel een regionale functie. Naast het voortgezet- en regulier middelbaar onderwijs zijn in Veghel het ROC de Leigraaf en een PABO gevestigd. In totaal bieden deze instellingen aan zo'n 10.000 studenten onderwijs. Er is een grote betrokkenheid bij mens en milieu en er is een rijk verenigingsleven, zowel op het gebied van sport als cultuur. Veghel heeft veel te bieden, maar staat met beide benen op de grond.

Bedrijvig Veghel is sterk in de voedings- en agribusiness. Speerpunten zijn industrie, logistiek en dienstverlening. Veghel huisvest een aantal toppers van ondernemend Nederland (Mars Nederland BV, Sligro Food Group, Jumbo, Vanderlande Industries, Koninklijke Maison van den Boer, DMV Campina, CCLB, Kuhne Nagel, DHL, van den Bosch, Goossens, Hutten Catering). De gemeente biedt een goed vestigingsklimaat voor bedrijven. Veghel is daarmee ook een banenmotor, een echte werkstad. Met ruim 22.860 banen² verschaft Veghel aan de wijde regio werk. De openstelling van rijksweg A50 heeft de positie van Veghel in de provincie versterkt.

Het imago *werkstad* heeft als keerzijde dat de kern Veghel een wat sobere uitstraling heeft. Er is weinig warmte en sfeer in het centrum. Veghel is geen typisch Bourgondische Brabantse gemeente. *In Veghel koopt men, winkelen doet men elders*, is een geveleugeld gezegde. In potentie aanwezige ruimtelijke kwaliteiten als de haven, de markt en de Aa die dwars door het centrum stroomt, zouden beter benut kunnen worden.

De dorpskernen hebben de afgelopen jaren een nieuw aanzien gekregen en hebben een eigen, authentieke uitstraling. De aanwezige cultuurhistorische waarden, landschappelijke en recreatieve potenties in en rondom de kernen worden echter nog onvoldoende benut.

BESTUURLIJKE KWESTIES

De komende jaren moet Veghel aan de slag met een groot aantal kwesties van sociaal-culturele, economische, ruimtelijke en bestuurlijke aard. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de discussies over het theater, het onderwijs (brede school, uitbreiden HBO), EetNL, centrumontwikkeling, infrastructuur (ontsluitingsstructuur Erp, N279, HOV, parkeren), bedrijventerreinen (Kempkens, Molenakker II), arbeidsmarktontwikkelingen (dreigend gebrek aan arbeidspotentieel), Wmo, plattelandsontwikkeling en bestuurlijke samenwerking. Toekomstvisie en Ontwikkelstrategie geven richting en kaders om deze kwesties in onderlinge samenhang bestuurlijk met partners aan te pakken en tot een oplossing te brengen. In de Ontwikkelstrategie worden de kwesties opgenomen in een of meer programma's.

---

² Bron CBS Gemeente op Maat 2005

VEGHEL EN HAAR BUREN

Veghel werkt vooral samen, in de stedelijke regio, in de 5-sterrenregio (Noordoost-Brabant) en met de provincie. Tegelijkertijd is er ook regelmatig sprake van enige competitie en concurrentie. In een straal van twintig kilometer liggen 's-Hertogenbosch, Oss, Eindhoven, Helmond en Uden. Iets verderop liggen gemeenten als Arnhem en Nijmegen in het KAN-gebied; zij zijn via de A50 binnen drie kwartier te bereiken. Alle gemeenten hebben ambitie en willen ook groeien, zo blijkt uit onderstaand overzicht.

's-Hertogenbosch

De gemeente 's-Hertogenbosch wil groeien van ongeveer 134.000 naar 155.000 inwoners. Het is een netwerkstad, het provinciehuis staat er. 's-Hertogenbosch heeft een sterke economische- en werkgelegenheidsfunctie: 88.100 banen op een beroepsbevolking van 65.520. Zwaartepunten liggen op het gebied van kennisinstellingen en bancaire en financiële bedrijven. 's-Hertogenbosch is ook een stad met een echt Brabantse uitstraling, waar het leuk winkelen is en waar de horeca goed ontwikkeld is. 's-Hertogenbosch wordt bedreigd door een congestie van de binnenstad en ook de water- en luchtkwaliteit staat onder druk.

Eindhoven

Eindhoven is de grootste stad in de omgeving van Veghel. Zij heeft in haar visie een groeiambitie van zo'n 208.000 inwoners naar 228.000 inwoners geformuleerd. Het is een moderne winkelstad, echter zonder de typisch Brabantse uitstraling. Net als Veghel gaat Eindhoven prat op haar ligging: A2, A58, A50 en de aanwezigheid van een vliegveld. Voor de automobilist die naar Eindhoven moet of er omheen - maakt niet uit vanuit welke richting - is het een kwestie van aansluiten in de file en geduld hebben. Eindhoven heeft Brainport. Eindhoven staat bekend om kennis en technologie met multinationals als Philips en ASML, met de Technische Universiteit en Hogeschool Fontys. Binnen Nederland wordt het grootste deel van R&D activiteiten (40%) in de regio Eindhoven gegenereerd. Totaal zijn er 139.210 banen beschikbaar ten opzicht van een beroepsbevolking van ca. 99.144.

Helmond

Helmond telt per 1 januari 2007 85.993 inwoners en zij verwacht rond 2012 de 100.000 te halen. Helmond maakt net als Eindhoven en Den Bosch deel uit van Brabantstad. Helmond ligt aan de Zuid-Willemsvaart en de Aa. Van oudsher stond Helmond bekend om haar textielindustrie. Door het verplaatsen van deze industrie naar de lagelonenlanden, heeft Helmond hard gewerkt aan een nieuwe economie (afname in industriële sector, groei in zorgsector) en een nieuw imago. Helmond biedt een werkgelegenheid van zo'n 34.620 banen. Helmond is een zich vernieuwende stad met een bovenlokale winkelfunctie. Helmond behoort tot de snelst groeiende gemeenten van Nederland. Bereikbaarheid is een probleem. Helmond ligt niet direct aan een autosnelweg, wel aan de spoorlijn Eindhoven – Venlo. Echter het openbaar vervoer in de stad is beperkt. De verbreding van de N279 moet Helmond beter ontsluiten.

Oss

Oss is zowel werk- als woonstad met mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding en een goed voorzieningenniveau. De binnenstad is het regionale winkelcentrum voor circa 150.000 mensen uit Oss en omgeving. De weekmarkt en de kermis van Oss zijn zeer groot. De Osse bedrijvigheid is gevarieerd en omvat zowel moderne technologie, productie, logistiek, zakelijke dienstverlening als automatisering. Oss biedt met 34.980 banen, werk aan zo'n 38.000 mensen. De medische farmaceutische sector is beeldbepalend en een speerpunt in de economische ontwikkeling. Oss heeft een goede infrastructuur. Enerzijds liggend aan de A59 en A50 en anderzijds per intercity verbonden met op de lijn Arnhem – Roosendaal. Oss is een middelgrote groene stad met ongeveer 76.300 inwoners en met een groeiambitie tot 87.000 inwoners.

Uden

Uden heeft circa 40.000 inwoners. In Uden ligt het accent op commerciële dienstverlening en industrie. Met de bouw van het nieuwe ziekenhuis aan de noordkant van Uden, neemt Uden de regionale zorgfunctie over van Veghel. Uden vervult een regionale functie op het gebied van winkelen en verblijf door de ruime aanwezigheid van horecagelegenheden. Uden wil deze regionale functie verder uitbreiden en heeft daarvoor een aantal projecten ter bevordering van het centrumbezoek gestart. Bereikbaarheid van Uden is door de komst van de A50 aanzienlijk verbeterd. Er is beperkt openbaar vervoer met omliggende dorpen en steden, in Uden zelf zijn de mogelijkheden beperkt. Vliegbasis Volkel is op dit moment uitsluitend een militair vliegveld.

SMAAKMAKEND BLIJVEN

Veghel heeft zich in het verleden weten te onderscheiden van haar omgeving en doet dat nu nog steeds dankzij een optelsom van factoren, namelijk: verzameling van unieke kernen, aanwezige cultuurhistorische waarden, landschappelijke en recreatieve potenties, ligging, vestigingsklimaat en arbeidsethos. Food, agribusiness en logistiek maken Veghel sterk.

Wil Veghel *smaakmakend* blijven dan zal ze in haar visie en ontwikkelstrategie de kansrijke ontwikkelingen moeten binnenhalen én balans moeten brengen tussen haar dorpse waarden en stedelijke kwaliteiten.

3. VEGHEL IN DYNAMISCH PERSPECTIEF

Dit hoofdstuk schetst een aantal voor Veghel relevante ontwikkelingen. Ook wordt inzage gegeven in de ambities van de provincie Noord-Brabant.

DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELINGEN

Nederland staat aan de vooravond van grote demografische veranderingen!³ De explosieve bevolkingsgroei van de 20^e eeuw is voorbij. We staan aan de vooravond van ontgroening en vergrijzing.

Er is een contrast waarneembaar tussen groei en krimp tussen Randstad en de overige landsdelen. Naast de afname van natuurlijke groei, speelt ook migratie⁴ een rol. De landsdelen worden geconfronteerd met een vrij hoge vergrijzing versneld. Dit wordt versneld door de komst van ouderen uit de randstad en het vertrek van jongeren richting de Randstad vanwege opleidingsmogelijkheden en werk. De gevolgen hiervan worden zichtbaar op de arbeidsmarkt. Het aantal Nederlanders tussen de 15 en 64 jaar krimpt veel eerder en sneller dan de bevolking als geheel. De top van de potentiële beroepsbevolking wordt in Nederland verwacht rond 2011. In Limburg, Drenthe, Friesland, Groningen en Zeeland is het proces van krimp van de beroepsbevolking al in volle gang. In Noord-Brabant wordt dit rond 2008 – 2009 verwacht. Minder inwoners betekent voor gemeenten een overcapaciteit aan reeds gerealiseerde of geplande voorzieningen als kantoren, bedrijventerreinen, scholen, winkelcentra.

Het teruglopen van het aantal Nederlanders zal de competitie tussen gemeenten om het behoud en het aantrekken van inwoners bevorderen, op regionaal niveau (zie visies Eindhoven, 's-Hertogenbosch, Helmond, Oss), op nationaal niveau (plannen voor de Randstad impliceren toestroom uit landsdelen), op Europees niveau (emigratiebeurs, waar de Scandinavische landen inwoners werven) en mondiaal niveau.

Voor Veghel betekenen deze ontwikkelingen dat autonome groei geen vanzelfsprekendheid meer is. Maatregelen zullen moeten worden getroffen om krimp op termijn te voorkomen. Behoud en liefst een lichte stijging van het inwonersaantal is voor de instandhouding van de leefbaarheid in de kerkdorpen van vitaal belang.

De tendens is echter anders (zie tabellen in bijlage).

- Bij ongewijzigd beleid is de verwachting dat het buitenlands migratiesaldo tot 2010 zich negatief ontwikkelt, maar dat er daarna weer een lichte groei zichtbaar is. Het binnenlands migratiesaldo blijft nagenoeg gelijk
- Er vindt bijna een verdubbeling van het aantal inwoners vanaf 75 jaar en ouder plaats; het aantal alleenstaanden van 75 jaar en ouder verdubbelt bijna tot 1400 huishoudens in 2020!

---

³ Artikel uit Building Business September 2006.

⁴ Wim Derksen, "Structurele bevolkingsdaling. Een urgente nieuwe invalshoek voor beleidsmakers". 2006; CPB, 4 scenario's 2040, november 2004

Het aantal inwoners in de leeftijdscategorieën tot 55 jaar neemt af.

- Het aantal huishoudens groeit sterker groeit dan de bevolking; dat is vooral toe te schrijven aan gezinsverdunding.
- De toename van het aantal alleenstaanden vindt vooral plaats in de categorie 55-plus.
- Verder valt op dat het aantal eenoudergezinnen tot 2020 gestaag blijft groeien.

SOCIALE COHESIE

De trends informatisering, internationalisering, informalisering en intensivering⁵ in onderlinge wisselwerking veranderen de maatschappij ingrijpend.

Individualisering: verminderde afhankelijkheid individu van een of meerdere personen in directe omgeving.

Informalisering: lossen worden van omgangsvormen, uit zich in:

- de-institutionalisering van organisaties en organisatievormen
- opkomst netwerkorganisaties
- vermindering gezag autoriteiten en formele structuren
- vervaging scheidslijn privé en openbaar, thuis en werk, werktijd en vrije tijd
- juridisering van verhoudingen.
- ruimte voor een eigen stijl etc.

Informatisering: verandering in communicatie en interactie door opmars (ICT). Brengt wereld letterlijk en figuurlijk dichterbij. Komt tot uiting in:

- Toegankelijkheid en beschikbaarheid informatie
- Informatiedichtheid en complexiteit
- Selecteren van informatie
- Automatisering
- Integratie van functies etc.

Internationalisering: toenemende invloed van buiten op eigen samenleving enerzijds maar ook het kleiner worden van verschillen tussen samenlevingen anderzijds (we worden steeds meer wereldburger. Doet zich gelden in:

- Globalisering economie, cultuur en vrije tijd
- Europese integratie en versterking van de invloed van de EU
- Migratiebewegingen
- Internationale cultuur
- Massamobilisering etc.

Intensivering: een veranderende dynamiek en de toenemende betekenis van de belevingscomponent in het hedendaagse leven. Dit wordt zichtbaar in:

- Hoge waardering van beleving en gevoel
- Behoeftes aan variatie en verandering
- Toename dynamiek, meer doen en meemaken
- "kort lontje"
- Toegevoegde waarde van producten
- Tijdsdruk, onthaasting etc.

---

⁵ De termen individualisering, informalisering, informatisering, internationalisering en intensivering zijn afkomstig uit 'Trends, dilemma's en beleid: essays over ontwikkelingen over de lange termijn 'CPB en SCP' september 2000

De sociale cohesie komt hierdoor verder onder druk te staan. De behoefte van het individu staat steeds meer centraal en leidt tot individueel gedrag, het recht om anders te zijn. Informatisering brengt de wereld 24 uur per dag naar binnen, de grens tussen werk- en vrije tijd vervaagt waardoor de economie op gespannen voet komt te staan met traditionele vormen van sociale organisatie. De toegenomen internationalisering leidt tot globalisering van economie (groei wereldhandel, internationale concurrentie), cultuur en vrije tijd. Migratiebewegingen worden makkelijker, internationale culturen komen dichterbij. Hierdoor ontstaat een mengelmoes aan levensstijlen die zich vaak kenmerken door intensiteit, het leven moet beleefd worden! Men wil herkend en erkend worden in zowel wonen, werken als cultuur. De waardering en respect voor anderen en traditionele gezaghebbende instituties neemt af. De groep alleenstaanden groeit, het aantal huwelijken neemt af, huishoudens worden kleiner en er zijn meer eenoudergezinnen (zie bijlage kerncijfers). Deze ontwikkelingen gaan niet aan Veghel voorbij. Ze worden al gevoeld en beleefd, zo bleek tijdens gesprekken met inwoners en maatschappelijk middenveld van Veghel. Er wordt een zekere hang van de Veghelse bevolking naar geborgenheid in de vorm van sociale samenhang, identiteit, veiligheid en zekerheid gevoeld. Wellicht een reactie op bovengenoemde trends?

DE PROVINCIE

De Provincie Noord Brabant zet in op duurzaamheid en haalbare ambities en wil dit bereiken via BrabantStad. De centrale doelstelling van BrabantStad is: 'Komen tot duurzame groei van de kwaliteit van het bestaan in het stedelijk netwerk BrabantStad in economisch, ruimtelijk, sociaal en cultureel opzicht'⁶. Zij heeft hiervoor een viertal hoofdogaven geformuleerd: 'Stedelijkheid en Groen', 'Bereikbaarheid', 'Topvoorzieningen' en 'Kennis en Innovatie'. Deze vier opgaven moeten leiden tot een beter vestigingsklimaat voor wonen en werken.

Toplocaties om te werken moeten worden afgewisseld met een kwalitatief hoogstaand woon- en leefklimaat. Het 'Groene Woud' wordt de contramal van hoogstedelijke ontwikkelingen in BrabantStad. Concentratie van verstedelijking in de stedelijke regio's, waarmee het landelijk gebied wordt opgehouden en draagvlak gecreëerd voor economische en culturele activiteiten in de stedelijke regio's. De ruimtelijke ontwikkeling wordt afgestemd op draagkracht, watersysteem en de bodem, natuurwaarden, landschap en cultuurhistorie en kwaliteit infrastructuur. De kracht van Noord Brabant is het netwerk van samenhangende economische locaties verspreid over de provincie. Hierdoor is er een mobiliteitsbehoefte die beter gefaciliteerd moet worden. De combinatie van kennis met clusters in de maak- en procesindustrie, logistiek, landbouw en de agrifood moet de concurrentiekracht van Brabant versterken.

De provincie zet in op de ontwikkeling van BrabantStad, vanuit het idee dat de overige regio's hiervan mee profiteren. In grote lijn klopt dit wel, echter als het gemeentelijk- of regionaal belang afwijkt van het provinciale belang kan het een probleem zijn om dit belang op de provinciale agenda te krijgen en gehoord te worden. Veghel zal het mede daarom moeten hebben van goede samenwerkingsverbanden en een goede lobby om op die manier een stem te hebben.

---

⁶ Programma BrabantStad 2004 - 2008

4. VEGHEL BLIJFT SMAAKMAKEND

In dit hoofdstuk beschrijven we de scenario's die uiteindelijk geleid hebben tot de verwoording van de Veghelse visie. We bespreken de randvoorwaarden die het speelveld van de visie markeren. De visie wordt vervolgens verwoord met een zestal wensbeelden die uitdrukking zijn van Smaakmakend Veghel. Dit zijn geen voorspellingen van de toekomst. Ze geven wel richting aan de Veghelse ontwikkelstrategie.

VEGHELSE SCENARIO'S

Tijdens de debatten die we in het kader van het visietraject hebben gevoerd is uitvoerig gesproken over de vraag wat de kenmerkende eigenschappen van Veghel in 2030 zouden moeten zijn. Hiervoor is gebruik gemaakt van de scenarioaanpak. Een scenario is een gestileerd en samenhangend beeld van een de toekomstige samenleving Veghel.

Vier scenario's zijn in de discussies uitgewerkt:

1. *Nieuwstad*: Veghel kern in stedelijk netwerk NO Brabant
2. *Groeistad*: Veghel: de vitale meerkernen-gemeente met bovenregionale bedrijvigheid
3. *Vaartdorp*: *Bedrijvige kernen Veghel*
4. *Aadorp*: *Dorpse kernen Veghel*

1. Nieuwstad: Veghel kern in stedelijk netwerk NO Brabant

In dit Veghel van de toekomst is veel te doen. De prachtige skyline is tekenend voor de allure van de stad. Met het geoliede openbaar vervoersnetwerk kom je overal; de lightrail brengt je in een handomdraai van A naar B. De N279 wordt vierbaans.

De stad is van alle gemakken voorzien. Alle grote merken hebben er hun eigen winkels, er is een grote bioscoop en een groot multicultureel centrum. Alle zorgvoorzieningen zijn voorhanden. Natuurlijk kun je er allerlei sporten beoefenen en voor groen en natuur ga je naar de mooie stadsparken.

De multiculturele verrijking van de stad heeft zijn weerslag op de horeca waar je kunt genieten van wereldgerechten. Veghel is een kennisstad geworden: op de universiteit en de verschillende hbo's kun je uiteenlopende studies volgen. Grote multinationals, nationaal opererende bedrijven en regionale ondernemingen zorgen voor veel en gevarieerde werkgelegenheid.

Consequenties:

- Dorpen worden wijken waar het goed wonen is.
- Er is hoogbouw en een skyline. De binnenstad die groot en overdekt is trekt veel mensen en verkeer aan.
- Er is grootschalige bedrijvigheid en gevarieerde werkgelegenheid. Veel multinationals zijn gevestigd in Nieuwstad.
- Nieuwstad heeft een regionale functie op gebied van voorzieningen: een sociaal cultureel centrum, bioscoop, theater, hoger beroepsonderwijs, sportaccommodaties, hotels, winkelcentrum, restaurantjes, parkeren etc..
- Er is een ruim aanbod aan zorgvoorzieningen aanwezig.
- De bereikbaarheid is uitstekend met goed openbaar vervoer, snel autowegverbindingen, waterwegen en een luchthaven in de buurt.
- Veghel en Uden zijn één gemeente geworden: Nieuwstad

2. Groeistad: Veghel: de vitale meerkernen-gemeente met bovenregionale bedrijvigheid

Dit Veghel van de toekomst wordt getypeerd door het regionale karakter. De kern van Veghel is verstedelijkt, maar de kerkdorpen hebben hun identiteit behouden en zijn zelfvoorzienend. Het openbaar vervoer en de infrastructuur zijn goed georganiseerd. Naarmate je buiten de stad komt wordt het steeds groener en landelijker. Het is er comfortabel en ruimtelijk wonen.

Er is een bloeiend verenigingsleven en er zijn voldoende culturele voorzieningen in de buurt. Na werktijd zijn er veel ontspanningsmogelijkheden. Sommige zorgvoorzieningen, zoals het ziekenhuis, worden in samenwerking met Uden aangeboden. Het aanbod van het hoger beroepsonderwijs is beperkt, maar basis- en middelbaar onderwijs is ruim voorhanden. Kinderen kunnen lopend naar school in de dorpskernen. De bedrijvigheid is hoogwaardig en gevarieerd. Enkele grote bedrijven zijn naar elders vertrokken. Jonge innovatieve ondernemers timmeren hard aan de weg en krijgen in Groeistad ruimte om groter te worden.

Consequenties:

- De dorpen hebben een eigen identiteit, zijn zelfstandig en blijven langzaam groeien.
- Het authentieke sociale karakter vervaagt.
- Het landelijke karakter blijft, maar het groene gebied is meer gericht op toerisme en recreatie dan op agrarische activiteiten.
- De grote industriële ontwikkeling is doorontwikkeld in nieuwe hoogwaardige bedrijvigheid die vooral ook aan starters ruimte geeft.
- De hoge werkgelegenheid voorziet de eigen bevolking van goede banen en trekt ook mensen van buiten de regio naar de stad en de dorpen.

3. Vaartdorp: Bedrijvige kernen Veghel

Dit Veghel van de toekomst versterkt de regionale functie van de stad. Veghel werkt als magneet en trekt forensen naar de stad om er te werken. De omliggende dorpen verstedelijken niet met Veghel mee. Het landelijk groene buitengebied is prachtig. Het is prima wonen in de ruime kernen met veel monumentale en oude gebouwen.

Er zijn voldoende collectieve voorzieningen aanwezig in de kernen en er zijn vaak lokale en regionale evenementen. Kleine boodschappen doe je in de dorpen, maar voor de supermarkt, de bioscoop en het theater of het ziekenhuis moet je naar het centrum of een grotere stad. Ook voor het hoger beroepsonderwijs ben je aangewezen op omliggende steden. De prettige sociale samenhang is de basis voor goede mantelzorg en vrijwilligerswerk. Waar aan de rand van Vaartdorp schone voedingsindustrie zich heeft gehandhaafd is in de dorpen ruimte ontstaan voor kleinschalig zelfstandig ondernemerschap. Wonen en werken is gescheiden voor de meeste mensen. De werkgelegenheid is hoog en de ontsluiting van de dorpen, stad en industrie is goed geregeld, wat ook geldt voor het openbaar vervoersaanbod.

Consequenties:

- De kernen hebben, in een wat grotere maat, een eigen identiteit in Vaartdorp
- De woningen hebben eigen tuinen. Je woont in evenwicht met het groen.
- Er is geen spraakmakende architectuur en geen hoogbouw.
- Er is slechts een beperkt aantal grote wegen in het centrum. Verkeer wordt zoveel mogelijk om de kernen heen geleid.
- De voedingsindustrie is gebleven en verschaft werk aan nieuwe randindustrie, bijvoorbeeld transportbedrijven.
- Er is een bloeiend verenigingsleven, kiosken, fanfare, veel activiteiten, etc.
- De basisscholen vind je in de dorpen. Voor het ziekenhuis en een theater ben je aangewezen op de regio.

4. Aadorp: Dorpse kernen Veghel

De landelijke bestemming van de groene gemeente staat prominent op één in dit toekomstscenario. Het lijkt erop dat Veghel 'teruggaat in de tijd' en de oorspronkelijkheid van de schilderachtige en rustige kerkdorpen waarborgt. Er is een actief buitenleven en de saamhorigheid in de dorpen is groot. Het is idyllisch en prachtig wonen in de gemeente Aadorp, maar jonge mensen trekken voor opleiding en werk weg naar elders.

Het aantal faciliteiten per dorp verandert. Elk dorp heeft beperkte zorgvoorzieningen, een buurthuis en een eigen basisschool. Voor vervolgonderwijs en een huisarts moet je naar het centrum van Aadorp of nog verder. De behoefte aan mantelzorg neemt toe als gevolg van de toenemende gemiddelde leeftijd. Het verenigingsleven neemt af, maar is actief in de dorpskernen. Het welstandsniveau is hoog. De bedrijvigheid in en om de dorpskernen zal zich richten op landbouw, maar blijft kleinschalig. Werk en wonen is gescheiden, veel inwoners van Aadorp werken buiten de gemeente.

Consequenties:

- De lokale bedrijvigheid is hoog in Aadorp. Dit trekt forensen naar de gemeente.
- Er is veel rust en landelijk groen.
- De groene woningen zijn aantrekkelijk voor welgestelden van buiten de gemeente.
- De dorpen bieden beperkte basisvoorzieningen in onderwijs en zorg.
- Er zijn diverse lokale sociaal-culturele ontmoetingsplaatsen zoals een dorps huis.
- Aadorp werkt samen met omliggende gemeenten, met behoud van eigen identiteit.
- Het buitengebied is vooral agrarisch met veel recreatief groen.
- Druk verkeer wordt om de kernen heengeleid, alleen het openbaar vervoer en de lokale bewoners hebben toegang tot de kern van het woongebied.

VOORKEURSSCENARIO: GROEISTAD VEGHEL 'PLUS'

Uit de debatten kwam naar voren dat scenario 2 (*Groeistad Veghel: dé vitale meerkernen-gemeente met bovenregionale bedrijvigheid*) het meest tot de verbeelding spreekt, zij het dat de andere scenario's elementen bevatten die ook aanspreken en de moeite waard zijn om een plek te geven in de toekomstvisie.

- Uit scenario 1: *Brabantse stedelijke allure voor Kern Veghel*
- Uit scenario 3: *Behouden identiteit en sociale cohesie en kleinschalige bedrijvigheid in dorpen*
- Uit scenario 4: *Bewaren en uitbouwen landschappelijke en natuurlijke potentie (ecologie, recreatie)*

Hieronder een kleine bloemlezing uit de discussiebijeenkomsten.

Uitspraken van inwoners

Aanvaardbare 'stads'gemeente, die meegaat met de moderne tijd, maar dorpse identiteit en waarden weet te behouden. Florerende binnenstad in de kern Veghel, waar jonge mensen kunnen studeren en uitgaan, toegankelijk voor ouderen en minder validen. Samenhang tussen de dorpen en de kern Veghel

Dorps- en wijkraden

Sociale, vitale meerkernen gemeente waarvan de kern Veghel een stedelijke uitstraling heeft. Waarin tradities en waarden zoveel mogelijk bewaard zijn, "ons kent ons" nog steeds bestaat en dorpskernen zoveel mogelijk zelfstandig zijn. Er is balans in wonen en werken!

Gemeenteraad

Een gemeente met stadse allure en dorps karakter die haar regionale positie in de omgeving verder versterkt heeft. De bevolking is gemêleerd van samenstelling, bourgondisch en trots. Er is veel werkgelegenheid en een goede infrastructuur. Veghel is in balans en daardoor de leefbaarste en sociaalste gemeente van Nederland.

Centrummanagement / VOC

Warme sfeervolle echt Brabantse stad, waar men elkaar kent en waar hard gewerkt wordt. Gemêleerde samenstelling bevolking met hoog voorzieningenniveau.

Vertegenwoordigers bedrijven en middenveld

Buitengewoon vitale gemeente met een hoge dominantie van de economie en een hoog voorzieningenniveau voor alle lagen van de bevolking. De voordelen van stedelijke dynamiek met dorpse intimiteit worden er verbonden. Centra Veghel en Erp aantrekkelijk maken.

De belangrijkste argumenten om scenario 2 als grondslag voor de toekomstvisie te nemen zijn dat dit scenario:

- Aansluit bij verleden en heden van Veghel
- Voorwaarden schept om te werken aan een gevarieerd patroon van sociaal-culturele milieus; elk met hun eigen waarden
- Kansen biedt om bestaande Veghelse kwaliteiten te versterken en selectief om te gaan met groei die bijdraagt aan leefbaarheid en kwaliteit binnen de kernen
- Ruimte geeft aan verdere ontwikkeling en uitbouw van Veghelse economie
- Een helder perspectief geeft op de samenwerking die bestuurlijk Veghel moet hebben met maatschappelijke organisatie en bedrijven
- Een helder perspectief geeft op de samenwerking die Veghel moet hebben met omliggende gemeenten

Het algemene beeld dat uit de gesprekken over de scenario's naar voren is gekomen is als volgt samen te vatten.

Veghel 2030 heeft een unieke mix van stedelijke kenmerken en dorpse waarden, waar warmte, sfeer en aandacht is voor mens en natuur. Dit uit zich in een grote sociale cohesie en een hoog voorzieningenniveau. Veghel is vitaal, ondernemend en dé economische motor in de regio. Veghel werkt vanuit een netwerkgedachte samen met inwoners, bedrijven, instellingen en andere overheden. Kwaliteit en duurzaamheid staan centraal.

Op de thema's leven, wonen en werken zijn meer specifiek de volgende ambities te formuleren:

- *Leven:* welzijn, door middel van het aanbieden van voldoende voorzieningen op gebied van verblijf, sport, zorg, onderwijs, cultuur en recreatie en het behoud van 'dorpse' waarden.

- *Wonen*: leefbaar en duurzaam door middel van het voorkomen en oplossen van de negatieve gevolgen van economische groei.
- *Werken*: kwalitatieve groei, versterken positie in food en logistieke sector, meer diversiteit en ruimte voor starters.

Bovenstaande uitspraken brengen ons tot de titel van de visie *Smaakmakend Veghel*, een unieke mix van stedelijke kwaliteit en dorpsse waarden. Dit is en blijft een rake typering van wat we in en voor Veghel belangrijk vinden, waar Veghel voor wil staan.

Hierin liggen in de visie van het gemeentebestuur drie signalen besloten: *ruimte voor verschillen*, *onderscheid ten opzichte van andere gemeenten* en het *scheppen van kansen*. We lichten ze hieronder kort toe.

Ten eerste. Met ruimte voor verschillen doelen we zowel op verschillen tussen, als verschillen binnen de kernen en wijken. Deze verschillen kunnen tot uitdrukking komen in zaken als samenlevingsopbouw en menging van de functies als wonen, bedrijvigheid en voorzieningen. De gemeente stuurt op deze verschillen door in te zetten op verschillende vormen en soorten van bedrijvigheid en op behoud van verscheidenheid van maatschappelijke voorzieningen.

Ten tweede. Veghel blijft zich nadrukkelijk onderscheiden van haar collega-gemeenten, door de aard en omvang van de bedrijvigheid, de kwaliteit van leefbaarheid, wonen en de goede bereikbaarheid. Veghel is een gemeente met de kernkwaliteiten groen, water, openheid, ecologie en ligging. Die kernkwaliteiten bieden kansen om nieuwe activiteiten te ontplooiën: innovatief en ondernemend!

Ten derde. Het bestuur van Veghel maakt het verschil met een bestuurlijke en ambtelijke organisatie die als pro-actieve partner in publieke en private netwerken handelt. De gemeente richt zich in deze netwerken op het scheppen van kansen voor haar (toekomstige) inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen.

RANDVOORWAARDEN

De concretisering van de toekomstvisie op *Smaakmakend Veghel* in een zestal wensbeelden zal recht moeten doen aan de volgende randvoorwaarden.

1. Duurzame ontwikkeling

Veghel wil zijn toekomst richten op een duurzame ontwikkeling. Kwaliteit gaat voor kwantiteit. Er zal in de ontwikkeling van Veghel een balans gevonden moeten worden tussen ecologische, sociale en economische ontwikkelingen en politieke belangen. De aspecten zijn gelijkwaardig en er mag geen afwenteling van problematiek in tijd (generaties) en ruimte (regio's) plaatsvinden. Er zullen dus innovatieve oplossingen gezocht moeten worden voor aloude problematiek.

2. Bescheiden toename van de bevolking (40.000 à 45.000)

Uit de prognoses blijkt dat autonome groei van de Veghelse bevolking achterwege blijft. Groei kan echter nooit een doel op zich zijn en past ook niet bij scenario 2, Veghel zet immers niet in op een eenzijdige stedelijke ontwikkeling. Veghel blijft zich richten op complementariteit tussen de kerkdorpen en de kern Veghel. Ze moeten elkaar versterken. Bovendien wil Veghel de landelijke kwaliteit duurzaam uitnutten.

Veghel wil daarom vasthouden aan de “beleidsarme” ramingen. Deze laten zien dat Veghel de komende decennia zal groeien naar circa 40 à 45.000 inwoners. Een dergelijke groei acht het bestuur in overeenstemming met het voorkeursscenario 2. Deze groei biedt de mogelijkheid om de leefbaarheid binnen de kerkdorpen verder te versterken. Een dergelijke groei past bij de economische positie die Veghel heeft, gemeten naar factoren als bedrijvigheid, werkgelegenheid en pendel. Een goed en gemêleerd samengestelde lokale arbeidsmarkt zal ook in de nabije toekomst een belangrijke vestigingsfactor zijn voor bedrijven die al in Veghel actief zijn, maar ook voor ondernemingen die voor de vraag staan waar ze een nieuwe vestiging willen openen. Tenslotte, deze groei past bij de ambitie om een meer gevarieerde samenstelling van de bevolking te krijgen.

3. Aansluiten bij initiatieven van bedrijven en (regionale) ketenpartners

Door samenwerking en het aangaan van slimme allianties tussen overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen kan Veghel concurrerend blijven ten opzichte van andere regio's en kan zij haar ambities realiseren. Belangrijk daarbij is dat zij zo goed mogelijk profiteert van overheidssubsidies.

De gemeente Veghel participeert in tal van samenwerkingsverbanden. Zij doet dit op verschillende niveaus (bestuurlijk en ambtelijk) en vanuit verschillende beleidsterreinen. Informatie verloopt daardoor over teveel schijven, raakt versnipperd en verliest aan waarde en effectiviteit. Programmaturing is nodig om overzicht te krijgen en te behouden, samenhang te creëren en maatschappelijke effecten teweeg te brengen.

4. Respecteren interbestuurlijke afspraken

In aansluiting op de vorige randvoorwaarden Veghel blijft bestaande afspraken (De Stedelijke Regio, Revus, REAP, etc.) respecteren. Het intergemeentelijk Bureau Economie (IBE) en sinds kort het intergemeentelijke Bureau Stedelijke Regio (IBS) zijn hiervan een uitvloeisel. Het IBE richt zich op het faciliteren van het bedrijfsleven en het stimuleren van de sociaal-economische ontwikkeling en samenwerking in Uden, Veghel en sinds kort ook Schijndel.

5. Borgen financiële zekerheid gemeente

Het borgen van de financiële zekerheid is ook een belangrijke voorwaarde. Het inwonerstal is hierbij een belangrijke factor, naast de mogelijkheid om grond uit te geven. Deze laatste factor zal onder druk komen te staan, omdat gegeven de randvoorwaarde *kwaliteit voor kwantiteit* het einde in zicht komt van het steeds weer uitgeven van gronden (per 1-1 2005 nog 85,7 ha uitgeefbaar⁷). Met een uitgiftebeleid van ca. 7-8 ha per jaar zal rond 2025 de capaciteit verbruikt zijn. Temporiseren van uitgifte en revitalisering oude bedrijventerreinen en een optimale invulling van de bedrijventerreinen door zuinig ruimtegebruik zijn mogelijkheden om het langer met de bestaande capaciteit aan bedrijventerreinen vol te houden.

6. Gemeente moet het aan kunnen

De ontwikkeling van de gemeente Veghel vraagt om een forse inzet en samenwerking met inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen. Een gemeente met deze ambities heeft een daarop toegesneden organisatie nodig, zowel qua cultuur als structuur.

---

⁷ Bron, Statisch Zakboek 2005, Provincie Noord Brabant

7. Sturen op variatie en flexibiliteit

Veranderingen en ontwikkelen op sociaal, economisch en ecologisch gebied zijn een constant. Juist daarom wil Veghel met deze visie ruimte bieden aan deze ontwikkelingen door creatief en innovatief te blijven sturen op variatie en flexibiliteit.

ZES WENSBEELDEN

Om een beeld en gevoel bij de toekomst van Veghel te krijgen zijn zes wensbeelden geformuleerd. Deze wensbeelden zijn geen voorspellingen van de toekomst. Het zijn uitspraken die richting geven aan de ontwikkelstrategie: wat gaan we nu werkelijk doen om bijvoorbeeld (wensbeeld 1) een veerkrachtige en gevarieerde gemeenschap te blijven.

1. Vitaal Veghel: een veerkrachtige en gevarieerde gemeenschap

Het is 2030

Sociale cohesie is nog altijd de kracht van Veghel. In de kerkdorpen en in de wijken van de kern Veghel hebben inwoners, verenigingen en maatschappelijke ondernemingen als corporaties, scholen en welzijnsinstellingen een stevige verantwoordelijkheid genomen. Zij dragen zorg voor een leefbaar, veilig en plezierig woonmilieu waarin burgers hun leefomgeving hebben ingekleurd naar hun eigen wensen. Hierdoor zijn de verschillen tussen de dorpen en buurten vergeleken met twintig jaar geleden toegenomen. Er valt wat te kiezen in het Veghelse.

Kernen en wijken beschikken over virtuele netwerken die er toe bijdragen dat voorzieningen op gebied van zorg, welzijn en wonen kleinschalig en op menselijke maat worden aangeboden. Hierdoor is het voor de oudere inwoners mogelijk in de dorpen en wijken langer zelfstandig dan wel in kleine leefgemeenschappen te blijven wonen.

Het centrum van Veghel is uitgegroeid tot een vitaal, bruisend centrum met stedelijke allure. Na fikse inspanningen van private en publieke partijen is de Aa (weer) onderdeel en drager van het Veghelse centrum, de markt is teruggebracht in cultuurhistorisch perspectief en biedt samen met het theater en de gezellige drukke passantenhaven een gevarieerd aanbod aan horeca-, winkel- en uitgaansvoorzieningen. Stond Veghel aan het begin van de eeuw nog bekend als een boodschappenstad. Nu kunnen we met recht spreken van een compact centrum van grote kwaliteit waar winkelen en recreëren tot erkende kernkwaliteiten horen. Het verkeer wordt om het centrum geleid, de aanleg van goede parkeervoorzieningen en het aanbrengen van groene accenten hebben het straatbeeld van Veghel definitief veranderd. De stedenbouwkundige aanpak die in 2008 gestart is, heeft voor het centrum van Veghel succesvol uitgepakt. Temeer omdat hoogwaardige architectuur de kwaliteit van de stedelijke omgeving heeft verrijkt en een zekere statische en historische uitstraling hebben gegeven. De Innovatieve combinatie met modernere gebouwen geven het centrum een stedelijke uitstraling.

In en rondom de kern Veghel bruist het van activiteit. Ondernemers in de zakelijke dienstverlening werken vanuit kleinschalige verzamelgebouwen dan wel vanuit kantoor of atelier aan huis. Het ROC en de Hogeschool zorgen ervoor dat studenten die terrassen gebruiken als (virtuele) werkplekken tot het straatbeeld behoren.

De kern Veghel kent leefbare en gevarieerde wijken met veel groen en ruimte en heeft haar cultuurhistorische waarden weten te behouden. Basisvoorzieningen op het gebied van onderwijs, welzijn, kunst en cultuur en zorg zijn in de buurt of goed bereikbaar. De wijken in de kern Veghel hebben aan kwaliteit gewonnen en zijn daardoor aantrekkelijk voor uiteenlopende bevolkingsgroepen. Dit wordt nog verder versterkt door de aanwezigheid van een uiteenlopend woningaanbod en levensloopbestendige woningen. Veel inwoners hebben de kans gegrepen om invloed uit te oefenen op de inrichting van hun wijk en woningen tijdens het bouwproces. Ook zijn er groepen inwoners die het initiatief helemaal naar zich hebben toegetrokken en hun woningen naar eigen wensen en voorkeuren hebben laten ontwerpen en bouwen, geheel in overeenstemming met het beleid van de gemeente om terughoudend te zijn met het stellen van regels en voorschriften. ICT heeft nieuwe kansen geboden aan inwoners in de kernen om vanuit huis betaalde arbeid te verrichten.

De kerkdorpen zijn dankzij de goede ontsluitingsstructuur leefbare woonkernen voor gezinnen en families, met vertrouwde dorpse waarden, beschut en verbonden door een natuurlijke omgeving. Er heeft een lichte groei plaatsgevonden waardoor voorzieningen betaalbaar zijn gebleven.

Het woningaanbod is voldoende gedifferentieerd. Binnen de kernen functioneren flexibele basisvoorzieningen, veelal multifunctioneel gehuisvest in één gebouw, zoals de brede school (met peuterspeelzaal), activiteiten gericht op sociale activering, cultuureducatie, sport en beweging. Deze “dorpshuizen” zijn ook de uitvalsbasis voor haal- en brengdiensten die worden aangeboden op het gebied van zorg en welzijn.

Het beleid van het gemeentebestuur om de inwoners van de kernen te stimuleren en te ondersteunen bij het leefbaar houden van de kernen is succesvol geweest. De goed functionerende dorps- en wijkraden hebben goed gebruik gemaakt van hun mandaat. Ze zetten zich met kracht in voor het behoud van hun identiteit en blijven werken aan het verbeteren van de leefbaarheid. Daarbij schuwen ze niet eisen te stellen aan het gemeentebestuur ten aanzien van welke voorzieningen ze willen behouden en hoe dat betaald zou moeten worden.

2. Verbonden Veghel: op gevarieerde, vaak innovatieve manieren bereikbaar

Het is 2030

Aan het begin van de eeuw was bereikbaarheid, ondanks de toen recente openstelling van de EU-5 (toen nog de A50 geheten) een van de grote problemen bij het sociaal en economisch vitaal houden van de kerkdorpen en de kern Veghel. Zowel de onderlinge verbindingen tussen de kernen als de verbindingen binnen de regio en de provincie waren nijpende problemen.

Juist omdat bereikbaarheid een directe samenhang heeft met leefbaarheid en duurzaamheid heeft de gemeente met haar publieke en private partners met kracht gewerkt aan de oplossing van dit probleem. Europa heeft in het kader van het EU-regiobeleid een helpende hand geboden met financiële ondersteuning in het kader van Euroregionale bereikbaarheidsinitiatieven.

Resultaten van deze inspanningen zijn inmiddels goed zichtbaar en merkbaar. De kerkdorpen en de kern Veghel zijn onderling goed met elkaar verbonden. Naast veilige (snel)fietspaden zijn alle kerkdorpen via een integraal OV model aangesloten op hoogwaardig openbaar vervoer.

Vergeleken met begin 2000 is het autoverkeer binnen de grenzen van Veghel teruggelopen en is het parkeervraagstuk in een ander perspectief komen te staan. Bij de stations en langs de bedrijventerreinen is voldoende ruimte om de bulk van auto's op te vangen. In het centrum is een parkeergarage gekomen waar tegen een klantvriendelijk tarief auto's kunnen worden geplaatst.

De positie van Veghel als knooppunt op de Brabantse vervoersassen is door goede samenwerking en pro-actief handelen goed te noemen. De komst van hoogwaardig openbaar vervoer noemden we hiervoor al. Daarnaast zijn de Zuid Willemsvaart en de overslaghaven vergroot en innovatief gemoderniseerd. Dit heeft geleid tot een aanzienlijke groei van de goederenstromen over het water.

Over de interregionale verbinding A279 (voorheen N279) is lang gebakkeleid. Met alle voordelen die opwaardering van deze verbinding heeft voor Veghel en de regio, kleven er ook steekhoudende nadelen aan. Zonder ingrijpende aanpassingen op de plannen van de provincie zou het kerkdorp Zijtaart in de verdrukking zijn gekomen. De A279 zou voor een dynamiek kunnen zorgen die schadelijk is voor onze benadering om een goede balans te houden tussen de kern Veghel met stedelijke kwaliteiten en de kerkdorpen met hun dorps waarden. Het gemeentebestuur blijft dan ook alert hierop.

Met het totaalpakket aan vervoersmogelijkheden is modal shift een feit geworden.

3. Bedrijvig Veghel: een gemeente met veelzijdige bedrijvigheid

Het is 2030

Het eerste dat een buitenstaander opvalt, is de gevarieerde bedrijvigheid in Veghel. Veghel is vanouds de gemeente in dit deel van Brabant dat zich met haar grootschalige, internationaal georiënteerde bedrijvigheid onderscheidt van omliggende gemeenten. Ondanks alle veranderingen in de mondiale economie hebben de Veghelse voedings- en logistieke clusters nog altijd een prominente plek in de Europese economie. De Veghelse ondernemingen hebben hun positie weten te behouden in de internationale concurrentieverhoudingen. Dit is mede mogelijk gebleken, omdat de gemeente er in is geslaagd voorwaarden te creëren voor het behoud van een aantrekkelijk vestigings- en werkklimaat.

Naast bereikbaarheid (zie vorig perspectief) heeft de gemeente Veghel samen met Uden en Agro & Co Brabant⁸ actief ingezet op innovatieve concepten zoals EetNL waardoor Veghel definitief als voedingshoofdstad op de kaart is gezet..

In het kader van de discussie kwaliteit voor kwantiteit is bij het uitgeven van grond en het acquireren van bedrijven gekozen voor een meer zuinig, duurzaam en daarmee selectief gebruik van de beschikbare ruimte. Er werden voorwaarden gecreëerd om innovatie en value added produceren en het verlenen van zakelijke diensten te stimuleren. Deze benadering paste ook bij de keuze om in het centrum van Veghel hoogwaardige en kleinschalige bedrijvigheid kansen te bieden. Bijvoorbeeld door het realiseren van gebouwen waarbinnen combinaties van wonen en ondernemen mogelijk worden, juist voor starters. Maar ook voor ouderen die tussen hun 60^e en 70^e aan de slag willen blijven met het aanbieden van hun commerciële diensten.

---

⁸ Agro & Co Brabant is een unieke samenwerking tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid.

Deze aanpak heeft er toe geleid dat Veghel ook aantrekkelijk is geworden voor hoger opgeleide bevolkingsgroepen. Met name het bevorderen van combinaties van wonen en werken in kennisintensieve clusters is een schot in de roos gebleken.

Het gevarieerde woon- en werkaanbod heeft er niet alleen voor gezorgd dat steeds meer mensen zich zijn gaan vestigen, de pendel is nog steeds een blijvende karakteristiek van Veghel gebleken. Hoogwaardig openbaar vervoer zorgt ervoor dat dit niet langer leidt tot congestie in het centrum. Langs de spoorzone en bij de knooppunten is nieuwe bedrijvigheid ontstaan en voor degenen die voor zaken wat langer in Veghel moeten blijven bieden verschillende hotelaccommodaties de mogelijkheid voor een aangenaam verblijf.

4. Breed palet aan Veghelse sociaal-culturele voorzieningen

Het is 2030

In het stedelijke netwerk Brabant heeft Veghel er voor gekozen met name in te zetten op sociaal-culturele voorzieningen die vooral een lokaal en deels regionaal verzorgingsgebied hebben. Immers de uitstekende openbaar vervoerverbindingen hebben de wereld naar Veghel gebracht.

Op onderwijsgebied heeft Veghel haar regiofunctie weten te behouden. De hogeschool voor food en logistiek biedt samen met het bedrijfsleven een innovatieve combinatie van educatie en werken aan. Het Pieter Breughel Instituut dat gefuseerd is met het MIK trekt, door handige combinaties van cultuur, educatie en beleving, leerlingen van ver buiten de regio en biedt daarnaast uitdagende ontspanningsmogelijkheden voor de jeugd en een gunstig vestigingsklimaat voor creatieve mensen.

Het theater zorgt samen met de (teruggebrachte) cultuurhistorische elementen en de aanwezigheid van diverse horecagelegenheden en jaarlijkse evenementen voor een passend aanbod van cultuur en ontspanning voor jong en oud.

Gezondheid en beweging hebben zich door de jarenlange inzet van verenigingen, instellingen, gemeentebestuur en bedrijfsleven vertaald in 'Een leven lang fit' programma, waarin combinaties van sport, voeding en 'wellnes' voor beweging en ontspanning zorgen. Sportverenigingen van Veghel doen goed mee in de verschillende regionale en landelijke competities.

Dat de gemeente Veghel welzijn hoog in het vaandel heeft blijkt ook uit wijze waarop het gemeentebestuur samen met haar partners invulling heeft gegeven aan sociale samenhang, leefbaarheid, geborgenheid en veiligheid en de mogelijkheden die zij gecreëerd heeft voor de kwetsbare groepen en personen die zorg nodig hebben. In overleg met welzijnswerk en zorginstellingen zijn er in combinatie met het uitstekende verzorgingstehuis, innovatieve kleinschalige woonvormen met cameratoezicht gebouwd, waardoor mensen langer zelfredzaam zijn en relatief zelfstandig en kunnen blijven wonen. Mantelzorg en vrijwilligers leveren nog steeds een belangrijke bijdrage aan de kwaliteit van leven van de hulpbehoevende mens.

5. Ontspannen Veghel: een gemeente waar het na hard werken goed toeven is

Het is 2030

Veghel in 2030 heeft meerdere gezichten.

Het landelijk gebied tussen de kernen is nog altijd een belangrijke karakteristiek van het Veghelse. De gebiedseigen karakteristieken en cultuurhistorische waarden zijn duurzaam behouden en versterkt. Met succes is Veghel er in geslaagd de tendens uit begin 2000 te keren dat de kernen sluipenderwijs naar elkaar gingen toegroeien. Het streven van het bestuur om de essentiële open ruimte tussen de kernen te behouden is succesvol geweest.

Het Programma Landelijk Gebied heeft onder andere bijgedragen aan ontwikkeling van een mooi landschap met ruimte voor natuur, water en mogelijkheden voor recreatie en leefbaarheid in kleine dorpen. De beken in het landelijk gebied kronkelen weer, er is nieuwe natuur ontstaan. De landbouw is nog steeds een belangrijke drager en medebeheerder van het landelijk gebied. Oude landschapsontsierende stallen zijn gesloopt. Bovendien hebben gerichte private investeringen in toerisme en recreatie de totale kwaliteit en de duurzaamheid van het gebied versterkt. Het verstandshuwelijk tussen de agrarische en de recreatieve sector heeft uiteindelijk geleid tot een bundeling van krachten gericht op nieuwe en innovatieve vormen van recreatie, toerisme en kleinschalige bedrijvigheid. Inzetten op duurzaamheid is ook hier het verbindende mechanisme gebleken. Er is hier niet alleen gekeken naar het optimaliseren van de kwaliteit van het landschap maar ook naar het belang van de ecologische en hydrologische waarden. Spelregels over de beeldkwaliteit hebben gezorgd voor een goede landschappelijke, stedenbouwkundige en architectonische inpassing. Het landelijk gebied is met recht een stedelijk uitloopgebied te noemen. Een prachtig fietswandel- en kanonetwerk biedt voor de recreant de mogelijkheid de culturele en landschappelijke waarden (Zondveld, 't Hurkske, Aadal, Leigraaf, Aabroeke, Eerdse Bergen en Logtenburg) en monumentale panden (kappelletjes en boerderijen) te bekijken en te beleven. Voor de toerist van buiten worden arrangementen in combinatie met hoogwaardige verblijfslocaties in mooie karakteristieke Brabantse panden aangeboden, waardoor Veghel niet langer alléén als “werkstad” gekend wordt.

6. Samenwerkend Veghel: het bestuur als initiërende partner in lokale, regionale, provinciale en (inter)nationale netwerken

Het is 2030

Ondanks alle discussies die in Nederland zijn gevoerd over de toekomst van gemeenten en provincies is de gemeente nog altijd het belangrijkste bestuursorgaan binnen het staatsbestel. De bestuurlijke schaalvergroting is in het eerste decennium van 2000 een halt toegeroepen. De nadelen gingen de voordelen overheersen. De praktijk leerde bovendien dat het veel verstandiger is om op issues en beleidsterreinen samen te werken. Besturen werken tegenwoordig volgens het principe van “netwerkbesturen”. Vanuit hun eigen belangen en wensen werken overheden samen in ketens, netwerken en allianties. Ze richten zich op het versterken van het verbindend vermogen om samen te overleven. Met vallen en opstaan zijn gemeentebesturen er in geslaagd het eigenbelang te combineren en te transformeren naar een gemeenschappelijk belang. Met de collega-besturen van de omliggende gemeenten, de provincie, rijk en Europa werkt het gemeentebestuur van Veghel samen vanuit de wetenschap dat wat vaak voor de ene partner oplossing is, voor een andere partner een nieuw probleem kan worden.

Op deze manier hebben de samenwerkende overheden, met begrip voor elkaars soms tegenstrijdige belangen de afgelopen jaren oplossingen gevonden voor kwesties als de A279, culturele voorzieningen als muziektheater, theater en ontspanningscentra, de spreiding van onderwijsvoorzieningen.

In de context van BrabantStad worden de belangrijke strategische vraagstukken op het gebied van ruimtelijke ordening, woonvoorraden en verkeer en vervoer besproken en uitgewerkt.

AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN

Deel A

HOV

Hoogwaardig openbaar vervoer is een term voor stads- en streekvervoer dat voldoet aan hoge eisen op het gebied van de doorstroming (hoge gemiddelde rijsnelheid). Comfortvoorziening en reisinformatie bij zowel de haltes als in het voertuig vormen zijn ook belangrijk. Bij HOV is de uitstraling extra belangrijk om het vervoersconcept als een 'product' aan de reiziger te kunnen 'verkopen'.

IBE

Intergemeentelijk Bureau Economie, waarin de gemeentes Veghel, Uden en Schijndel samenwerken op economisch terrein.

ICT

Informatie Communicatie Technologie.

KAN-gebied

Het Knooppunt Arnhem-Nijmegen / stadsregio.

MIK

Meierijse Instellingen voor Kunsteducatie.

Modal shift

Het vervangen van een deel van het vervoer over de weg door andere vormen van vervoer, met name vervoer per spoor en per schip.

PABO

Pedagogische Academie voor het Basisonderwijs.

Pieter Breughel Instituut

Pieter Brueghel is een centrum voor kunst en cultuur in Veghel en Sint-Oedenrode, genoemd naar de Vlaamse schilder Pieter Brueghel (de oude). Pieter Brueghel biedt al bijna 40 jaar als kunstencentrum in Veghel en Sint-Oedenrode een boeiend programma op het terrein van kunst en vormgeving door middel van cursussen, workshops, reizen, lezingen en tentoonstellingen voor iedereen: voor kinderen, jongeren en volwassenen. Pieter Brueghel is in de loop van de jaren uitgegroeid tot een specialistisch werkcentrum met meer dan 1500 m2 uitstekende ateliers en werkplaatsen en een kleine theatervoorziening.

Revus

ReVUS is door de ondernemersverenigingen De Kring Uden, Contactgroep Veghelse Ondernemingen (CVO) en het Ondernemers Contact Schijndel (OCS) opgericht. Doel van ReVUS is gezamenlijk de economische mogelijkheden van de regio Veghel, Uden en Schijndel beter te benutten.

ROC de Leijgraaf

Regionaal Opleidings Centrum de Leijgraaf is een moderne kennisonderneming voor Noordoost Brabant voor praktijkgerichte mbo-opleiding, deeltijd havo en vmbo-t. Ons Loopbaancentrum helpt bij (re)integratie en inburgering. ROC De Leijgraaf heeft vestigingen in Oss, Veghel, Uden, Cuijk, Boxmeer en Mill. Er studeren ongeveer 9.000 deelnemers.

VOC

Veghels Overleg Cultuur.

Wmo

Sinds 1 januari 2007 is er een nieuwe wet; de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Het maatschappelijke doel van de Wmo is 'meedoen'. De wet moet er voor zorgen dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en mee kunnen doen in de samenleving, al of niet geholpen door vrienden, familie of bekenden. Dat is de onderlinge betrokkenheid tussen mensen. En als dat niet kan, is er ondersteuning vanuit de gemeente. De gemeente ondersteunt bijvoorbeeld vrijwilligers en mantelzorgers. De Wmo regelt ook de hulp bij het huishouden en zorgt voor goede informatie over de hulp en informatie die mensen kunnen krijgen.

BIJLAGE: DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELINGEN VEGHEL

Gemeente Veghel: te verwachten groei van de bevolking

	2005-2010	2010-2015	2015-2020
Bevolking begin periode	36.879	37.687	38.303
Natuurlijke aanwas	749	451	251
Buitenlands migratiesaldo	-47	62	87
Binnenlands migratiesaldo	106	103	104
Bevolkingsgroei totaal	808	616	442
Bevolking eind periode	37.687	38.303	38.745
Groei van de woningbehoefte	980	940	875

Bron: Bevolkings- en woningbehoefteprognose provincie Noord-Brabant 2005

Gemeente Veghel: te verwachten leeftijdsamenstelling van de bevolking 2005-2020

Leeftijdsklasse	2005	2010	2015	2020	2005-2020
0 - 29 jaar	14.011	13.923	13.852	13.628	-2,7%
30 – 54 jaar	13.919	13.520	12.821	12.256	-11,9%
55 – 74 jaar	6.977	7.888	8.979	9.853	41,2%
75 jaar en ouder	1.972	2.356	2.651	3.008	52,5%
Totaal	36.879	37.687	38.303	38.745	5,1%

Bron: Bevolkings- en woningbehoefteprognose provincie Noord-Brabant 2005

Gemeente Veghel: te verwachten gezinssamenstelling 2005 – 2020

	2005	2010	2015	2020	2005-2020
Alleenstaanden	3293	3633	4026	4425	25,6%
1-Oudergezinnen	622	655	762	759	18,1%
Samenwonenden	4448	4700	4989	5352	16,9%
Samenwonenden m. kind(eren)	5552	5529	5425	5276	-5,2%

Bron: Primos 2005